

Dystre udsigter

16 nordiske kunstnere på samme scene

Kunstrunden

HELSINGFORS (Politiken) — DET NORDISKE er på mode, ikke blot som så ofte før her i Norden, men også i USA, hvor navnlig udstillingen Northern Light som bekendt vakte stor opmærksomhed om vore fem landes billedkunst fra årene omkring århundredskiftet.

Inden for Norden plejer vi selv være nulevende kunstneres interesser med rimelig omhu. For tiden blandt andet med udstillingen Borealis (ordet betyder alst og ret nordlig). Den er på turne mellem hovedstederne, blev sidst vist i Konsthallen i Helsingfors og ventes nu til sommer til Charlottenborg, hvor man vil få den at se som Nordisk Kunstforbunds store månedring af samtidens billedkunst. En tilsvarende opvisning fandt sidst i 1976-77.

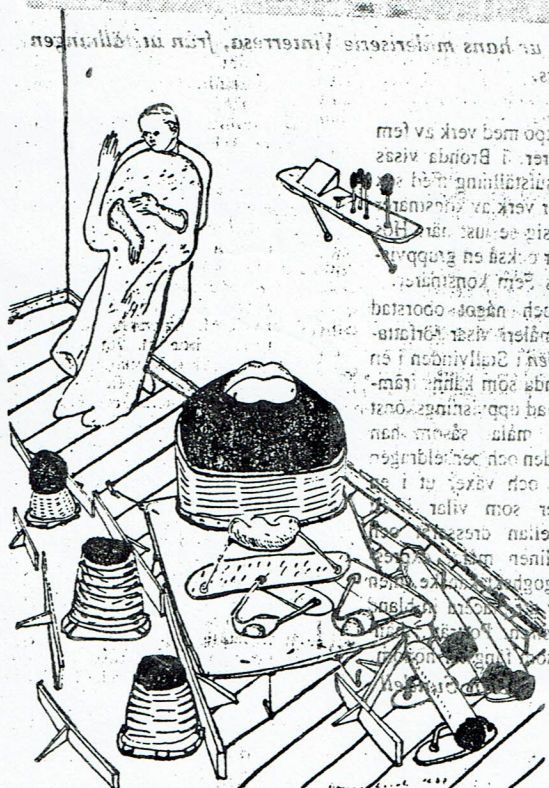
'BOREALIS' LIGNER sin amerikanske fætter på eet

punkt. Den har kun en ansvarlig arrangør og iscenesætter Northern Lights hed Kirk Varnedoe, 'Borealis' er udvalgt af Tage Martin Hørling, der selv siger, at han har forsøgt at skabe en linje, og forfølge en figurativ retning i Nordens nutidskunst.

Lad gå med det selv om det nu med dette figurativ snæverses at være så som så. Man vil straks forstå mit forbehold, når man hører, at man finder følgende navne blandt de seksten udstillere fra Island den dybt originale billedvæverske Ásgerdur Einarsson, fra Sverige den italiensk-født Franco Leidi, der hører til conceptkunstens dyrkere, fra Færøerne Ingálvar av Reyni, fra Finland billedhuggeren Osmo Valtonen, som dyrker en sjælden specialitet. Han fremstiller en art kinetiske skulpturer, der ved snoretæk tegner sindrige mønstre i en sandteller grusbund, mønstre der langsomt forandrer sig til glæde og fortryllelse for øjet og beroligelse for sindet. Samt endelig vor egen Peter Mandrup, der med rette taler om sine billeders rituelle geologi, der er følgen af hans spontane arbejdsmåde.

OM DE resterende elleve er begrebet figuration anvendt. Dog også med modifikationer, så det i hvert fald giver plads for dristige eksperimenter.

Dominerende og stærkt personlige arbejder inden for en efter-Giacomettisk stilform, ses af den 61-årige svenske maler Alvar Jansson. Det er skildringer af påklædte og nøgne figurer i store, triste og grå rum, og det er beretninger om mennesker, som kæmper mod elementernes rasen. En egen underspillet malerisk dramatik med visse socialt betoned budskaber. Som åndsligt beslagtet med Alvar Jansson kan man opleve den norske maler Svein Johansen, der bruger fællestitlen Vinterrejse om adskillige af sine billeder. Med tanke på hvem? Brahms-Goethe måske. Der findes jo træk i hans lærreder, som minder om den såkaldte altrapsodi, en dunkel, bredt udfoldet skønhed, noget sørgmodigt til tider. Men også fortryvelse og håbløshed som i Palle Nielsens livssyn, der kan antage karakter af profeti om undergang og død. Svein Johansen er et ægte barn af den nordiske vinter, Nordens halvyg og mørke.

Franco Leidi, italienskfødt men svensk kunstner, Den Store mund. Tegning.

SIN HELHEDSVIRK-
NING er Borealis forevigt i høj grad præget af dystre melankoli, udløser nu og da depressioner, karikerer, forfalder, vrænger ad det moderne liv eller udløser sado-masochistiske konflikter.

Man kan med megen ret påstå, at udstillingen bekræfter og fortsætter tendenser i Varnedoes Northern Light-opvisning, for skønt udsagnet langt fra er det samme, er tungsindet brugt som hovedtemaet også i denne betegnelse om Nordens aktuelle billedkunst.

Danmarks bidrag til Borealis er Anders Kirkegaards besværgende og dynamisk ekspressive maleri, Hanne Lise Thomsens foto-collager med styrbemaling, som i deres blandformer røber en rigdom af tankeforbindelser, og Peter Mandrups vitale, meget eksperimentelle abstraktioner. Franco Leidis objekter er udført i træ og læder, og når jeg før skrev om sado-masochistiske tendenser, skyldes det den truende og brutale udtryksfylde, der knytter sig til dem. De forvandler det omgivende rum til et raffineret torturkammer.

Det er vist første gang, at den færøske maler Ingálvar av Reyni har lejlighed til at demonstrere sin fine originalitet og sin levende følsomhed så klart på en udstilling i Nordisk Kunstforbunds regi. Hans kunstneriske autoritet er med årene bestandig vokset.

Skønt Borealis ikke er en udstilling, der tager publikum i sin favn og smitter, kan man altså godt se hen til at møde den på Charlottenborg. Den har budskaber i sig om tilstandene i dagens nordiske kunst.

PIERRE LUBECKER.